

A tantárgy kódja	
A tantárgy megnevezése (magyarul)	Államtan
A tantárgy megnevezése (idegen nyelven)	Theory of State - Staatslehre
A tantárgyfelelős intézet neve	Államelméleti és Kormányzástani Intézet
Tantárgyfelelős neve	Dr. habil Szmodis Jenő
Oktató(k) neve	Dr. Fejes Zsuzsanna, Dr. Paczoly Péter, Dr. Cs. Kiss Lajos, Dr. Kovács Endre Miklós; Dr. Szerletics Antal
Kreditérték	4 kredit
A tanórák száma (előadás+gyakorlat)	Nappali 2ea+2gy; Levelező: 20 óra/félév
Az oktatás nyelve	magyar
Előtanulmányi kötelezettségek	nincs
Meghirdetési gyakorisága	tavaszi
Ajánlott félév	2. félév
A tantárgy szakmai tartalma	A tantárgy célja, hogy megismertesse a hallgatókat az államra vonatkozó legalapvetőbb elméleti kérdésekkel, ideértve az állam és jog összefüggéseinek legfontosabb kérdéseit is. A tárgy anyaga részben történeti és elmélettörténeti, részben analitikai jellegű részekből áll. A tárgy bemutatja az államtudományok rendszerét és módszerét, kifejti az állam fogalmát, a társadalmi és a politikai államfogalmat. Az ismeretanyag egy része felöleli az államhatalom kérdéseit, az autoritás és a szuverenitás történeti változatait, valamint a modern állam jellemzőit. Az ismeretanyag kiterjed az ún. történeti államtipusokra, az államformák és politikai rendszerek elemzésére, az államkeletkezés és az államutódlás kérdéseire.
Kompetenciák leírása	Az állam fogalmára vonatkozó elméletek részletes ismerete; az államhatalom, szuverenitás és autoritás fogalmainak elhatárolása; demokráciaelméletek és a jogállam fogalmi változatainak ismerete; az elméleti kategóriák gyakorlati alkalmazásának képessége; államtani kérdésekre vonatkozó komplex (jogi, szociológia, politikatudományi) szemléletmód kialakítása.
Tantárgyi tematika heti bontásban	<p>1.) Bevezetés. A tematika és a tantárgyi követelmények ismertetése.</p> <p>2.) Az államtudományok jellege és rendszere. Az államtan tárgya és módszere; viszonya az államelmülethez, az állambölcesehez és más államtudományokhoz. Az általános államtan történetének vázlata. Georg Jellinek elmélete.</p> <p>3.) A formális államfogalom és annak elemei. Az államterület és a területi fenségjog. Az államok területi változásai és az államhatárok. Az államok méretének jelentősége; kisállamok, nagyhatalmak, birodalmak.</p> <p>4.) A formális államfogalom és annak elemei. Az állam népessége; az állampolgárság kérdései. Az állampolgárság kialakulása, fogalma. Az állampolgárság mint jogviszony. A személyi fenségjog. A népesség jellemzői és az állam.</p> <p>5.) Az állam fogalma a XX. századi elméletekben. A jogi államfogalom: Hans Kelsen elmélete. A társadalmi államfogalom: Max Weber elmélete. A politikai államfogalom: Carl Schmitt elmélete.</p> <p>6.) Az államhatalom kérdései. Politikai hatalom és államhatalom. Az autoritás fogalma.</p> <p>7.) A szuverenitás történeti változásai. Állam-, nemzet- és népszuverenitás. Teljes és korlátozott szuverenitás. A szuverenitás közjogi tartalma.</p> <p>8.) Az állam és a demokrácia viszonyának elméletei. Demokrácia az ókorban és az újkorban. Klasszikus újkori demokrácia-elméletek. Kortárs demokrácia-elméletek. A részvételi és a többségi elv.</p>

	9.) A modern állam gazdasági és szociális szerepvállalása. A XX. század új államtípusai: a totális állam és a jóléti állam.
	10.) A jogállam. A jogállam fogalma és különféle elméletei. A materiális és formális jogállam-felfogás, a jogállamiság alkotmányos alapelve.
	11.) Az állam semlegessége; a semlegesség lehetősége és lehetetlensége. A „függetlenség”, „pártatlanság” és „semlegesség” kérdései. Az állam és egyházak viszonya. Pluralizmus és államhatalom.
	12.) Igazságosság és állam. Az igazságosságra vonatkozó ókori és középkori elméletek. Az elosztási (disztributív) igazságosság kérdése. A méltányosságként felfogott igazságosság.
	13.) Az Európai Unió államtana.
	14.) A magyar államelméleti hagyomány
	15.) Összefoglalás, konzultáció.
Az aláírás megadásának feltételei	Az előadásokon és a szemináriumokon való részvétel; a szemináriumi követelmények sikeres teljesítése (prezentáció és zárthelyi dolgozatok)
Az értékelés módszere, vizsgakövetelmények	kollokvium (ötfokozatú)
A vizsga módja	szóbeli
Szakirodalom	<p>Kötelező irodalom:</p> <p>a. Előadáshoz: Takács Péter: Államtan: a modern állam és elmélete. Két fejezet az állam általános elmélete köréből. Bp. NKE, 2012. 163 oldal. Takács Péter: Államtan: az állam általános sajátosságai. Négy fejezet az állam általános elmélete köréből. Bp. NKE, 2013. 260 oldal.</p> <p>b. Szemináriumhoz: Takács Péter (szerk.): Államtan. Írások a XX. századi általános államtudományok köréből. Bp. Szent István Társulat, 2003. 962 oldal.</p> <p>Ajánlott irodalom: Takács Péter et al: Államelmélet: Fejezetek és előadások az állam általános elmélete köréből. Bp. Szent István Társulat, 2013. 404 oldal.</p>
Az oktató(k) elérhetősége	Fejes.Zsuzsanna@uni-nke.hu; Paczolay.Peter@uni-nke.hu; Cs.Kiss.Lajos@uni-nke.hu; Szerletics.Antal@uni-nke.hu; Kovacs.Endre.Miklos@uni-nke.hu